

СМЕРНИЦЕ
ЗА ИЗРАДУ ГОДИШЊИХ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЗА 2018. ГОДИНУ, ОДНОСНО
ТРОГОДИШЊИХ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЗА ПЕРИОД 2018 - 2020. ГОДИНЕ

Овим смерницама се обавезују јавна предузећа из члана 3. став 1. и друштва капитала из члана 3. став 2. тач. 1) и 2) Закона о јавним предузећима (у даљем тексту: јавно предузеће) да у припреми годишњих програма пословања за 2018. годину, односно трогодишњих програма пословања за период 2018 - 2020. године:

- полазе од циљева и смерница економске и фискалне политике Владе;
- се придржавају стратешких, законских и подзаконских аката која примењују у свом пословању;
- изврше свеобухватну анализу пословања за 2017. годину, како би годишње програме пословања за 2018. годину, односно трогодишње програме пословања за период 2018 - 2020. године, планирали на реалним основама.

Годишње програме пословања за 2018. годину, односно трогодишње програма пословања за период 2018 - 2020. године (у даљем тексту: програм пословања), неопходно је доставити у роковима и на начин прописан Законом о јавним предузећима (у даљем тексту: Закон).

Јавна предузећа која су донела програм пословања за период 2017 - 2019. године, дужна су да исти ревидирају, у складу са чланом 59. став 6. Закона.

Приликом израде програма пословања, неопходно је да буду приказани следећи елементи:

- 1) Општи подаци**, где је потребно навести:
  - статус, правну форму и делатност јавног предузећа;
  - визију и мисију јавног предузећа;
  - стратешка документа, просторне планове, законе, подзаконска, као и интерна акта која јавно предузеће примењује у свом пословању;
  - дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја;
  - организациону шему јавног предузећа;
  - имена директора и извршних директора, као и чланова надзорног одбора/скупштине;

За директора и чланове надзорног одбора/скупштине потребно је навести датум именовања.

- 2) Анализа пословања у 2017. години**, где је потребно приказати:
  - процењени физички обим активности;
  - биланс стања (**Прилог 1**) биланс успеха (**Прилог 1а**) и извештај о токовима готовине (**Прилог 1б**);
  - анализу остварених индикатора пословања;
  - разлоге одступања у односу на планиране индикаторе;
  - спроведене активности за унапређење процеса пословања;
  - спроведене активности у области корпоративног управљања.

3) Циљеви и планиране активности за 2018. годину, односно за период 2018-2020. године, где је потребно приказати:

- циљеве јавног предузећа за период за који се доноси програм пословања (који треба да буду мерљиви, временски уоквирени, реални, одређени и достижни);
- кључне активности потребне за достизање циљева;
- анализу тржишта која обавезно садржи: анализу потенцијалног новог производа/услуге, анализу повећања обима производње/промета постојећег асортимана, анализу циљних тржишта, анализу конкуренције, процену тржишног удела, план продаје и унапређење маркетинг стратегије;
- ризике у пословању;
- план/мапу управљања ризицима;
- планиране индикаторе за 2018. годину, а уколико се доноси трогодишњи програм пословања, планиране индикаторе и за 2019. и 2020. годину, на основу којих ће се утврдити напредак у пословању предузећа;
- активности које јавно предузеће планира да спроведе у циљу унапређења корпоративног управљања.

Анализа из тачке 2) алинеја трећа и планирани индикатори из тачке 3) алинеја шеста овог акта приказују се кроз **Прилог 2.**

4) Планирани извори прихода и позиције расхода по наменама, где је потребно:

- приказати планирани биланс стања (**Прилог 3**), биланс успеха (**Прилог 3а**), као и планиране токове готовине (**Прилог 3б**);
- детаљно образложити структуру планираних прихода и расхода;
- приходе планирати на основу важеће одлуке о ценама на коју је сагласност дала Влада, надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, односно други надлежни орган;
- навести елементе за целовито сагледавање цена производа и услуга, као и важећи ценовник по коме су обрачунати пословни приходи;
- приказати износ и динамику прихода из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (**Прилог 4**);
- детаљно образложити намену коришћења средстава из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе;
- средства која су планирана на позицијама: службена путовања, накнаде по уговору о делу, по ауторским хонорарима, по уговору о привременим и повременим пословима и накнаде физичким лицима по основу осталих уговора, као и средства предвиђена за стручна усавршавања и сличне намене, планирати највише до нивоа планираних средстава за 2017. годину, уз претходно сагледавање могућности за њихову рационализацију (**Прилог 5**).

5) Планирани начин расподеле добити, односно планирани начин покрића губитка, где је потребно:

- расподелу процењене добити за 2017. годину, планирати у складу са актом о буџету Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе за 2018. годину.

6) План зарада и запошљавања, где је потребно:

- приказати структуру запослених по секторима/организационим јединицама **(Прилог 6)**;

- приказати квалификациону, старосну и полну структуру запослених и структуру запослених према времену проведену у радном односу, као и квалификациону и полну структуру председника и чланова надзорног одбора/скупштине **(Прилог 7)**;

- слободна и упражњена радна места, као и додатно запошљавање (уколико је планирано програмом пословања) попуњавати искључиво у складу са важећим законским и подзаконским актима која уређују ову област и приказати динамику запошљавања кроз **Прилог 8**;

- средства за зараде запослених планирати искључиво у складу са важећим законским и подзаконским актима која уређују ову област **(Прилог 9)** и приказати износ средстава који ће се уплатити у буџет Републике Србије **(Прилог 9а)**;

- накнаде председнику и члановима надзорног одбора/скупштине планирати искључиво у складу са важећим законским и подзаконским актима која уређују ову област и приказати кроз **Прилог 10**;

- надлежни орган јавног предузећа дужан је да процени да ли ће утврђивати накнаду за рад Комисије за ревизију, те уколико је утврди, неопходно је да се приликом утврђивања висине накнаде руководи финансијским стањем и пословним резултатима јавног предузећа, а искључиво у складу са важећим законским и подзаконским актима.

Накнаде за рад Комисије за ревизију приказати кроз **Прилог 11**.

7) Кредитна задуженост, где је потребно кредитну задуженост приказати кроз Прилог 12.

8) Планиране набавке, где је потребно:

- приказати планирана финансијска средства за набавку добара, радова и услуга за 2018. годину, односно за период 2018- 2020. године **(Прилог 13)**;

- детаљно образложити планиране набавке, добара, радова и услуга за 2018. годину, односно за период 2018-2020. године;

- рационално планирати набавку службених возила, уз навођење врсте, основних карактеристика возила, процењене вредности набавке, као и образложити због чега је набавка неопходна.

9) План инвестиција, где је потребно:

- приказати план и динамику инвестиционих улагања у 2018. години, односно за период 2018- 2020. године **(Прилог 14)**;

- детаљно образложити започете, односно планиране а нереализоване инвестиције за претходне три године.

10) Критеријуми за коришћење средстава за посебне намене, где је потребно:

- средства за посебне намене (спонзорства, донације, хуманитарне активности, спортске активности, репрезентацију, рекламу и пропаганду и остала средства) планирати највише до нивоа планираних средстава за 2017. годину, уз претходно сагледавање могућности за додатну рационализацију **(Прилог 15)**;

- детаљно образложити средства за посебне намене (спонзорства, донације, хуманитарне активности, спортске активности, репрезентацију, рекламу и пропаганду и остала средства);

- јавна предузећа која користе средства из буџета за финансирање текућег пословања (зараде, материјални трошкови и сл.), као и јавна предузећа која су пословала са губитком према последњем објављеном финансијском извештају, не могу планирати средства за спонзорство и донације.

Поред наведених смерница, јавна предузећа су дужна да се придржавају следећег:

Измене и допуне програма пословања вршити искључиво из разлога прописаних чланом 60. став 2. Закона.

Усвојене програме пословања, као и све његове измене и допуне, објавити на интернет страници јавног предузећа, у складу са чланом 71. Закона.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, поред смерница наведених у овом акту, могу предложити јавним предузећима и друге смернице које су од значаја за њихово пословање.

Прилози 1-15. из тач. 1)-10) овог акта, његов су саставни део.